

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΛΟΪΖΗΣ ΠΡΟΣ ΑΒΕΛΑΡΔΟΝ.

[Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.]

Σ. Μ. — Ἡ Ἐλοΐζα καὶ ὁ Ἀβελάρδος ἀνέλαμψαν κατὰ τὸν ΙΒ'. αἰῶνα, ἠγάπησαν δ' ἀλλήλους διὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν εὐφυΐαν των. Φυλβέρτος, ὁ θεῖος τῆς Ἐλοΐζης, ἐφιλοξένησε τὸν Ἀβελάρδον ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὀρίσας αὐτὸν διδάσκαλον τῆς ἀνεψιᾶς του. Ἡ Ἐλοΐζα ἦγε τὸ εἰκοστὸν ἔτος, ὁ Ἀβελάρδος ἦτο δέκα καὶ ἕκτω ἔτη μεγαλειότερος αὐτῆς. Μαθήτρια καὶ διδάσκαλος ἐμμανῶς ἠγάπησαν, ὁ ἔρωσ των ἐξηγιάσθη διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καταδρομῇ ὄμως κατὰ τοῦ Ἀβελάρδου ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν του, τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἐλοΐζαν εἰς μονὴν καὶ οὗτος τὸ μοναχικὸν νὰ δεχθῆ ἔνδυμα. Ὁ θεῖος τῆς Ἐλοΐζης μνησικακῶν διὰ τοῦτο, ἐμίσησεν ἀνθρώπους οἵτινες ἐκακοποίησαν τὸν ποιητὴν, τὸν σοφὸν Ἀβελάρδον. Κατησχυμένος ἔφυγεν οὗτος, ἐπὶ δέκα πέντε δὲ ἔτη, εὐδεμίαν οἱ δύο σύζυγοι, οἱ δύο μοναχοί, ἀντήλλαξαν ἐπιστολὴν. Μετὰ ταῦτα ἤρξατο τακτικὴ ἀλληλογραφία, ἀλλὰ νέα καταδρομὴ κατὰ τοῦ Ἀβελάρδου τὸν περιώρισεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Κλωνίου, ἧς ὁ ἠγούμενος τὸν ἐφιλοξένησε, καὶ εἰς ἦν μετὰ τινα χρόνον ἀπέβίωσε. Τὸ σῶμα του ἐνεταφιάσθη εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παρακλήτου, ἐνθα διέμενον ἡ Ἐλοΐζα, ἧτις ἀπέθανε μετὰ εἰκοσιν ἔτη. Τὰ ὀστά αὐτῶν μετέφερον εἰς Παρισίους καὶ ἤδη ὁ τάφος των διακρίνεται ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τοῦ Père Lachaise. Τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν μετεφράσαμεν ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ ἐν ἔτει 1732 γεννηθέντος καὶ 1776 ἀποβιώσαντος ποιητοῦ Πέτρου Φρεδερίκου Κολαρδῶ, περιεχομένην εἰς τὴν Anthologie de l'amour τοῦ P. M. Quitard. Ὁ περιφανὴς Λαμαρτίνος ἔγραψε σύντομον βιογραφίαν τῆς Ἐλοΐζης καὶ Ἀβελάρδου. Ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Θεοφίλου Γκωτιέ, ὑποκρυπτομένου ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Βιβλιοφίλου Ἰακώβ' ὑπάρχει ἐπίσης ἐκτενὴς βιογραφία μετὰ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἀτυχῶν τούτων πλασμάτων. — πλείστοι ἄλλοι ἔγραψαν περὶ αὐτῶν πεζῶς τε καὶ ἐμμέτρως.

Ἴδου ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιστολή.

α Εἰς τοὺς τόπους τούτους ἔνθα ἡ ἀπλοϊκὴ κατοικεῖ ἀθωότης, ἔνθα μετὰ τῆς εἰρήνης ἐπικρατεῖ σιγὴ αἰωνία, ἔνθα αἱ καρδίαι εἰς νόμους

αὐστηροὺς ὑποδεδουλωμένοι, καθίστανται ἐνάρετοι κατὰ καθῆκον, ἀλλ' ἐνάρετοι ἐπίσης καὶ κατ' ἐκλογὴν, οἷα φρικαλέα θύελλα ἐγείρεται εἰς τὰς αἰσθήσεις ἀσθενοῦς ἱερείας! Τίς τῶρα ζωογονεῖ πάλιν τὴν φλόγα τοῦ ἡμισβέστου ἔρωτός μου; Ἔρωσ σκληρῆ, μήπως ἀναγεννάται πάλιν ἐν τῇ καρδίᾳ μου; Ἀλλ' οἶμοι! ἐπλανώμην. Εἰσέτι ἀγαπῶ, εἰσέτι ὁ ἔρωσ μὲ φλέγει. ὦ προσφιλεῖς καὶ ὀλέθριον συνάμα ὄνομα! Ἀβελάρδε, σὲ ἐγὼ λατρεύω! τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, τοὺς χαρακτῆρας τούτους, τοσοῦτῳ γνωστοὺς εἰς τὰ ὄμματά μου, ἑκατοντάκις φιλῶ, ἑκατοντάκις ἀνέγνων ἡ Ἐλοΐζα θλίβει ταύτην ἐπὶ τῶν ἐρωτικῶν αὐτῆς χειλέων. Ἀβελάρδε! ἀγαπητὲ Ἀβελάρδε! Ἀλλ' ὅποια εἶναι ἡ ἀδυναμία μου! Ὅποιον ὄνομα ἐν τῇ ἀπομονώσει μου τολμῶ νὰ προσφέρω; Ἡ χεὶρ μου τὸ γράφει. . . Ἀλλὰ τὰ δακρυά μου θὰ τὸ σβέσωσι. Θεὲ φοβερῆ, συγχώρησον ἡ Ἐλοΐζα ζενάζει καὶ σὺ ἀπαγορεύεις αὐτῇ νὰ γράψῃ πρὸς σύζυγον προσφιλέστατον. Τὴν σκληρὰν διαταγὴν σου ἡ Ἐλοΐζα ἀποδέχεται. . . Τί λέγω; ὄχι, ἡ καρδία μου ὑπαγορεύει καὶ ὁ κάλαμος μου ὑποτάσσεται. . .

Ὁ δὲ Θεὸς μου μὲ κλεῖ μάτην ἐκ τοῦ θρόνου τῆς δόξης του ὑπαχωρῶ εἰς τὴν φύσιν, ἀναξίαν τοιαύτης νίκης. Τὰ κιλίκια, τὰ δεσμά, αἱ προσευχαί, αἱ εὐχαί, τὸ πᾶν εἶναι μάταιον, καὶ τὰ δάκρυά μου οὐδαμῶς σβύνουσι τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτός μου.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέγνων τὰς θλιβεράς σου λέξεις, κρυφοὺς φύλακας τῶν θλίψεων τῆς καρδίας σου, Ἀβελάρδε, ἠσθάνθην ἀναγεννηομένην τὴν λύπην μου. Ἀγαπητὲ σύζυγε, ποθητὸν πλάσμα στοργῆς καὶ φρίκης, πότα ὁ ἔρωσ εἰς τὰς ἀγκάλας σου εἶχε δι' ἐμὲ θέλητρον! Πόσα ὁ ἔρωσ μακρὰν σοῦ μοι ἐπιφέρει δάκρυα! Ὅτε μὲν νομίζω ὅτι σὲ βλέπω μυστινοστεφῆ, εὐδαίμονα καὶ περιχαρῆ, εἰς τοὺς πόδας μου κύπτοντα, ὅτε δὲ εἰς τὰς ἐρήμους ἀγριωπὸν καὶ μεμονωμένον, τὸ μετωπὸν σου πλήρες τέφρας καὶ τὸ σῶμά σου ξηραίνόμενον εἰς τὴν ἀνθρώρην νεότητά σου, κάτωχρον καὶ ἀμορφον εἰς τὴν σκιάν τῶν βωμῶν, ἀγνωστον ἐντὸς τῆς μονῆς. Ἐκεῖ λοιπὸν ὁ Ἀβελάρδος, ἐκεῖ λοιπὸν ἡ πιστὴ του σύζυγος, ὅταν ἡ θρησκεία φθανοῦσα τὴν εὐτυχίαν των, διαρρηγνύη τοὺς προσφιλεῖς δεσμοὺς, δι' ὧν συνεδέοντο, ἐκεῖ ἀμφοτέρωι μέλλουσι νὰ ζήσωσιν ὅλως ἀδιάφοροι, λησμονηθέντες διὰ λήθης ἀμοιβαίας! Ἐκεῖ, βδελυσσόμενοι καὶ θρη-

νοῦντες τὴν νίκην των, καὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν δόξαν θέλουσι καταπατήσαι! Ἄχ! μᾶλλον γράψον μοι· καὶ ἄλλους ὡς πλέξωμεν δεσμούς· σημερίσθητι τὰς θλίψεις μου καὶ ἐγὼ διὰ σὲ θὰ στενάζω.

Ἰδικά μας εἶναι τὰ δάκρυα καὶ ἐπιτρέπεται νὰ τὰ χύνωμεν. . . Πλὴν, εἰς τὸν Θεόν, σὺ μοὶ λέγεις, πρὸς τὸν Θεὸν μόνον τὰ δάκρυά μας ἀφείλωμεν. Σκληρὲ! σὲ ἀπολέτασα, τὸ πᾶν μετὰ σοῦ συναπώλεσα. Τὸ πᾶν δάκρυα ἀποσπᾶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ κλαίω, διότι σὺ δὲν ζεῖς πλέον δι' ἐμέ· καὶ θρηνῶ διὰ σὲ καὶ θὰ θρηνῶ διὰ σὲ μόνον. Ὁ Θεός, Ἄβελάρδε σ' ἐρωτῶ, ἐπιχαίρει ἐκ τῶν δακρύων τῶν δυστυχῶν;

Γράψον μοι, ἐπιθυμῶ αὐτὴν τὴν σχέσιν, τὴν μαγευτικὴν καὶ ἐρωτικὴν διάχυσιν τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας, αὐτὴν τὴν τέχνην τοῦ συνδιαλέγεσθαι, ἐνῶ δὲν βλέπομεν ἀλλήλους, ἐνῶ δὲν ἀκούομεν ἀλλήλους· ἢ ἄφωνος αὕτη συνδιάλεξις, ἢ τόσον θελξικὰρδίας, ἢ τόσον τρυφερά, ἢ τέχνη τοῦ γράφειν, Ἄβελάρδε, ἀναμφισβότως ἐπενοήθη ὑπὸ τῆς αἰχμαλώτου ἐρωμένης καὶ τοῦ θρηνοῦντος ἐραστοῦ. Τὰ πάντα ζῶσιν ἐκ τοῦ ἐνθέρμου ὕφους καλλιπεοῦς ἐπιστολῆς· ἢ δὲ ἀγάπη ἐν αὐτῇ περιγράφεται ὑπὸ τοὺς δακτύλους ἐρωμένης· ἐν αὐτῇ, καρδίᾳ ἐρωτᾶ καταδιγλοῦται καὶ δύναται ἀνερυθριάστως νὰ προσέλθῃ ἐν αὐτῇ ἅπαν τὸ πῦρ πόθου ἐρωτικοῦ. . . Φεῦ! ἢ συζυγία μας ὑπῆρξε νόμιμος καὶ ἀγνή· Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι τὴν ἐθεώρησαν ὡς ἀμάρτημα, καὶ κατ' αὐτῶν ὁ οὐρανὸς γογγύζει. Μετὰ τῆς ἐναρέτου καρδίας ἢ καρδίᾳ μου ὅταν συνεδέθη, τὸν δὲ ἔρωτα ὅταν σὺ μοὶ προσέφερες ὑπὸ τὸ ὄνομα φιλίας, τότε ἔβλεπον τὰ ὄμματά σου λάμποντα ἀπὸ φωτὸς ἡδυτάτου καὶ ὀλόκληρος εἰς τὸν κόλπον σου ἢ ψυχὴ μου εἰσέδυσεν.

Σὲ ἠγάπησα· τὴν τέρψιν ἔκτοτε ἐγνώρισα καὶ τοῦ Θεοῦ μου αὐτοῦ ἀμυδρὰν μόνον τηρήσασα μνήμην. Τὰ πάντα ὑπὲρ σοῦ ἐθυσίασα, καθῆκον, τιμὴν, σύνεσιν· τὸν Ἄβελάρδον ἐλάτρευον, καὶ ἐν τῇ γλυκειᾷ μου μέθῃ τὸ ἐπίλοιπον τῆς γῆς δι' ἐμέ ἀπωλέσθη· ἀλλ' εἰς σὲ εὕρισκον ἐντούτοις τὰ πάντα.

Πῶς οἱ χρόνοι μετεβλήθησαν! ὦ ἡμέρα, ἡμέρα ἀποφράς! ἡμέρα φρικαλέα, καθ' ἣν τὸ ξίφος χεῖρα ἐνοπλον ὀπλίσαν ἐτόλμησε. . . Τί! δὲν ἀπέκρουσα προσῶς τὴν ὀρμὴν του! Τάλαινα Ἐ-

λαΐζα! Ἄχ! τί τότε ἐπραττον; Ὁ βραχίον μου, ἢ ἀπελπισία μου, τὰ δάκρυα ἐρωμένης ἡδύναντο. . . Οὐδὲν ἔκαμψε τὴν φρικαλέαν λύσσαν των. Βάρβαροι, στήτε, σεβασθῆτε τὸν σύζυγόν μου, καὶ μόνην ἐμέ ἀντ' αὐτοῦ φονεύτατε. Σεῖς τιμωρεῖτε τὸν ἔρωτα καὶ ὁ ἔρωτ' εἶναι ἢ μόνη ἀμαρτία μου· ναι, ἐμμανῶς ἀγαπῶ, ἐμέ κτυπήσατε. Δὲν μ' ἀκούετε! ῥέει τὸ αἷμα. . . Ἄχ! σκληροί! Πῶς! αἰ κρυγαίμου, πῶς! τὰ δάκρυά μου θὰ σᾶς φανῶσι ἐγκλήματα! Πῶς! δὲν δύναμαι νὰ θρηνήσω ἐν τῇ ἐσχάτῃ δυστυχίᾳ μου; Αἰ τέρψεις μας καταστρέφονται. . . Τὰ λοιπὰ βλέπετε ἐκ τῆς ἐρυθρότητός μου. Ἀλλὰ διὰ ποίαν σκληρότητα τῆς τύχης καταστρεφόμεθα! Ἄβυστον ἀνοικτὴν εὕρισκόμεν ἐντὸς ἀβύσσου.

ὦ ἀγαπητέ μου Ἄβελάρδε! φαντασθῆτε τὴν τύχην μου· καὶ μέμνησο τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἀνθοστεφής, καθ' ἣν ἐτοιμὴ νὰ προφέρω ὄρκον πάνδημον, ἢ χεῖρ σου με ὠδήγησεν εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ ναοῦ· καθ' ἣν ἀμφοτέροι, τὴν ἐχθρὰν μας τύχην βδελυσσόμενοι, παρουσιάσθημεν ὡς θῦμα θυσιάζον τὸ θῦμα· καθ' ἣν, τηκομένη ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῶν πόθων μου ἔχασα τὴν καρδίαν, ὠρκίσθην καὶ τὸν κόσμον καὶ τὰς τέρψεις του νὰ ἐγκαταλείψω. Ἡ ἀσθενὴς καὶ τρέμουσα χεῖρ σου μόλις ἡδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸ μετωπὸν μου με πέπλον μαῦρον καὶ ἱερὸν· μόλις ἐφίλουν τὴν ἱερὰν ἐκείνην στολὴν, τὰ κιλίκια ἐκείνα καὶ τὰ δεσμὰ ἐκείνα τὰ κτεργασθέντα διὰ τῆς χειρὸς μου· αἴφνης, τὸ ἐνθυμεῖσαι, οἱ θόλοι τοῦ ναοῦ ἀντήχησαν, ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη καὶ αἱ λαμπάδες ὠχρίασαν· τοσοῦτον ὁ Θεὸς ἤκουσε μετ' ἐκπλήξεως εὐχὰς, μὴ οὔσας πλέον ὑπὲρ τοῦ πιστοῦ ἐραστοῦ μου! Τοσοῦτον ὁ Θεὸς εἰσέτι ἀμφέβαλλε περὶ τῆς νίκης του! Καὶ ὅμως σὲ ἐγκατέλειψα. . . Καὶ ὁ Θεὸς δὲν τὸ ἐπίστευσεν, οἴμοι! πόσον δικαίως ὑπωπτεύετο τὴν πίστιν μου! Παρεδιδόμην εἰς τὸν Θεόν, ἐν ᾧ ὅλη ἀνῆκον εἰς σέ.

Ἐλθέ λοιπὸν, ἀγαπητέ Ἄβελάρδε, ἢ μόνη λαμπὰς τοῦ βίου μου, ἐλθέ εἰτέτι, πρὶν σὲ ἀποχωρισθῶ διὰ παντός· ἐλθέ· τοῦτο τὸ ἔσχατον ἀγαθὸν ἐπιθυμῶ ν' ἀπολαύσω· ἐλθέ. εἰσέτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ γνωρίσωμεν τὴν τέρψιν, νὰ τὴν ζητήσωμεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας, νὰ τὴν εὕρωμεν εἰς τὰς ψυχὰς μας. Φλέγομαι καὶ τὰς φλόγας τοῦ ἔρωτος ὅλας αἰσθάνομαι· ἄφες με νὰ στριχθῶ ἐπὶ τοῦ στόματός σου, ν' ἀναπνεύσω ἐκεῖ τὰ πυρὰ μας. . . Οἶαι στιγμαὶ! Ἄβελάρδε! σὺ τὰς αἰσθάνεσαι; οἶα χαρὰ! ὦ γλυκεῖα ἡδυ-

πάθεια! ὦ τέρψις κατακλύζουσα με! Σφίγγον με εἰς τὰς ἀγκάλας σου, θλίψον με ἐπὶ τῆς καρδίας σου. . . Ἀμφότεροι ἀπατώμεθα· ἀλλ' ἡ πλάνη εἶναι ἡδυτάτη. Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον τὴν ὀλεθρίαν τύχην σου· κάλυψόν με διὰ φιλημάτων. . . τὰ δ' ἄλλα ἄφες, ἐγὼ τὰ ὀνειρεύομαι. Τί λέγω; ἀγαπητέ μου ἐραστά. Ὅχι μὴ με πιστεύσης, ὅχι: ὑπάρχουσιν ἄλλαι τέρψεις, δεῖξόν μοι σὺ τὰ θέλητρα αὐτῶν. Ἐλθέ, πλὴν ἔλθέ, ἵνα μὲ σύρῃς εἰς τὸν ναὸν ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου, ἵνα μὲ διδάξῃς πῶς νὰ στενάξω ὑπὸ ζυγὸν ψυχωφελῆ, πῶς νὰ προτιμήσω τὸν Θεὸν, τὴν ἀγάπην του καὶ τὸν νόμον του ἀντὶ σοῦ (ἐὰν ἐν τούτοις δυνηθῶ αὐτὰ νὰ προτιμήσω ἀντὶ σοῦ)· καὶ σκέφθητι τοῦλάχιστον ὅτι τὸ δειλὸν τοῦτο ποιμνιον, παρθένον παιδίον, ὁδηγοῦ ἀνάγκη ἔχει.

Ἡ Ἐλοΐζα, ἐκ τῶν δακρύων τῶν ἀδελφῶν τῆς συγκινουμένη, σὲ ἐξορκίζει, σὲ παρακαλεῖ νὰ θράμῃς εἰς τὰς ἀγκάλας των. Ἄχ! ἀπατηλὴ ἀγάπη! εὐτυχὴς πλάνη! Καὶ ἔχω ἐγὼ πλέον ἀρετὴν ἄλλην ἢ τὴν τοῦ ἔρωτος; Ἐλοΐζα ἐμὲ μόνον ἄκουσον, ἐγὼ μόνη σὲ καλῶ. Ἀβελάρδε, λυπήσου τὴν θανατηφόρον λύπην μου.

Ἐγὼ! νὰ δαμάσω τὸν ἔρωτά μου, ἐν ᾧ ἐμμανῶς ἀγαπῶ! Φεῦ! ὁ σκληρὸς οὗτος ἀγὼν εἶναι εὐκόλος διὰ τὴν καρδίαν μου; Πρὶν ἢ ἀνάπαυσις δυνηθῇ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ψυχὴν μου, πρὶν τὸ λογικόν μου δυνηθῇ νὰ σβέσῃ τὴν φλόγα μου, πρέπει εἰσέτι νὰ ἀγαπῶ, νὰ μετανοῶ, νὰ ἐπιποθῶ, νὰ ἐλπίζω, νὰ ἀπελπίζομαι, νὰ αἰσθάνωμαι, νὰ ἀσπάζωμαι, νὰ ἀποκρούω, νὰ ἀποσπῶμαι ἀπὸ τῆς καρδίας μου, τὰ πάντα νὰ πράττω, ἐκτὸς μόνον νὰ λησμονήσω τὴν ἀγάπην μου; ὦ κλίσις τῆς ψυχῆς ὀλεθρία! ὦ ζυγὲ τυραννικῆ, ποῖα λοιπὸν εἶναι τὰ καθήκοντά μου, καὶ τίς ἐγὼ εἰμὶ ἐνταῦθα; Γυνὴ ἄπιστος! . . . ποῖον ἄλλο ὄνομα θέλεις νὰ σοὶ δοθῇ; Σὺ! Θεοῦ σύζυγος, φλέγεσαι δι' ἄνδρα! Θεὲ εὐσπλαγχνε! ὦκτειρε τὴν σύγγισιν, εἰς ἣν μὲ βλέπεις, καὶ τόλμητον νὰ ἐπιβάλης τοὺς νόμους σου εἰς τὰς νεκρὰς αἰσθήσεις μου. Σὺ, Θεέ μου, ἀπὸ τοῦ χάους ἐξήγαγες τὸν κόσμον καὶ τὸ φῶς· ὀπλίσθητι λοιπὸν μὲ ἅπασαν τὴν δύναμίν σου. Τώρα δὲν πρόκειται δημιουργία. . . Τώρα ἀπαιτεῖται ἄλλο τι περισσότερον· πρέπει νὰ καταστρέψῃς τὸν ἔρωτα τῆς Ἐλοΐζας. Ἀλλὰ, μέγιστε Θεέ, δύνασαι νὰ πράξῃς τοῦτο; Ἡ ἀπελπισία μου, τὰ δά-

κρυά μου σοὶ ζητοῦσιν ὄπλα κατ' ἐχθροῦ προσφιλοῦς, καὶ ὅμως εἰς ἐναντίας ἐκδοτος εὐχὰς, τὰς εὐεργεσίας σου φοβοῦμαι μᾶλλον ἢ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ἔρωτός μου.

Προσφιλεῖς ἀδελφαί, σύντροφοι ἀθῶαι τῶν δεσμῶν μου, σεῖς, ὡς περιστερὰ γογγύζουσαι ὑπὸ τὰς ἱεράς αὐτὰς στοάς, σεῖς αἰ οὐδὲν γινώσκουσαι ἄλλο, ἢ τὰς ψυχὰς αὐτὰς ἀρετὰς, ὅσας ἡ θρησκεία παρέχει, καὶ ὅσας ἐγὼ δὲν ἔχω πλέον.

Πόσον αἰ καρδίαι σας εὐτηχοῦσιν, ἀναίσθητοι οὔσαι! Ὅλαι αἰ ἡμέραι ὑμῶν διέρχονται γαλήναι καὶ ὄλαι αἰ νύκτες ἀτάραχοι· ἡ τῶν παθῶν πνοὴ οὐδαμῶς τὸν ροῦν αὐτῶν ταραττεῖ. Ἄχ! Πόσον ἡ Ἐλοΐζα ἐπιφθονεῖ καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας ὑμῶν! Ἡ Ἐλοΐζα ἀγαπᾷ καὶ φλέγεται ἅμα ἡ αὐγὴ ἀνατείλει, ἀγαπᾷ καὶ φλέγεται ἔτι ἅμα ὁ ἥλιος δύσῃ· τὰς δὲ νύκτας, καὶ δρόσου οὔσης, πάλιν πάντοτε φλέγεται: κοιμᾶται ἵνα ὀνειρευῆται ἐντὸς τοῦ κόλπου τῶν ἐρώτων. Μάλις κλείει ὁ ὕπνος τὰ βλέφαρά μου, κ' εὐθύς ὁ ἔρωσ, θωπεύων με διὰ τῶν ἐλαφρῶν πτερυγῶν του, μ' ἀνκαλεῖ ἐκείνας τὰς προσφιλεῖς τῶν πόθων μου νύκτας, τὰς γλυκεῖς νύκτας, τὰς ὅποιας αἰ τέρψεις ἀφίρπαζον ἀπὸ τοῦ ὕπνου.

Ἡ γλυκεῖα τῆς φαντασίας πλάνη διυλισθαίνει εἰς τὰς φλέβας μου· πλὴν, πόσον ὀλίγον ἔχαρην τὰς ματαίας ἐκείνας εἰκόνας! Ἐπὶ τῶν ἀγλαῶν ἐκείνων ἀντικειμένων, ὅσα ὁ ὕπνος προσφέρει, τὸ λογικόν ἐπέρχεται, σείρον τὸ παρὰ πέτασμα τῆς ἐγέρσεως.

Ἄχ! σὺ Ἀβελάρδε, δὲν αἰσθάνεσαι πλέον αὐτοὺς τοὺς ἀπηνεῖς κλονισμοὺς, δὲν ἔχεις πλέον ἔρωτα ἐγκληματικόν· εἰς ἣν κατάστασιν ἡ τύχη σ' ἔφερεν, ἡ ζωὴ σου εἶναι μακρὰ γαλήνη, εἰκὼν τοῦ θανάτου.

Τοῦ λοιποῦ, μὴ αἰσθανόμενος πλέον τὰς περιπαθεῖς θωπείας, δύνασαι νὰ φοβῆται εἰτέτι ψυχικὰς ἀδυνκρίας; Δύναμαι ἐγὼ πλέον νὰ ἐλπίζω ν' ἀρῶμαι εἰς τὰ ὄμματά σου; Ὁμοῖο; ὁ ἔρωσ μου πρὸς ἐκείνας τὰς δάδας, πρὸς ἐκείνα τὰ πένθημα πυρὰ, τὰ ὅποια καίονται πλησίον τῶν νεκρῶν, χωρὶς νὰ θερμάνουσι τὰ λείψανά των, ὁ ἔρωσ μου οὐδεμίαν πλέον ἀπαιτήσιν ἔχει ἐπὶ τῆς καρδίας σου· ἡ καρδία σου αὕτη, ἀφηνισθεῖσα, ἀδύνατον νὰ φλογισθῇ· ἡ Ἐλοΐζα σὲ λατρεύει καὶ σὺ δὲν δύνασαι νὰ τὴν ἀγαπήσης.

Οἴμοι! πρέπει ἄρα νὰ ζηλεύσω αὐτὴν τὴν

τόπον ὀλεθρίαν τύχην σου! Ἀβελάρδε, τὰ καθήκοντα ταῦτα, οἱ νόμοι οὗτοι, τοὺς ὁποίους ἀπεχθάνομαι, ἢ τῆς μονῆς αὐστηρότης καὶ ἢ ἐν αὐτῇ ἤτυχος φρίκη, οὐδὲν ἀποσπᾶ τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τῆς προσφιλοῦς μνήμης σου. Ἡ Ἐλοΐζα σου, εἴτε ἐλδοτος εἰς τὰ δάκρυα ἐπὶ τοῦ τύμβου τῶν νεκρῶν, γονυπετῆς στενάζῃ, εἴτε παρισταμένη ἐν τῷ ναῷ, τὸν Θεὸν τῆς ἐπικαλεῖται, ὁ ναὸς, οἱ τάφοι, τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ, οὐδὲν δύναται νὰ τὴν μεταπέιτῃ, καὶ ἡ ψυχὴ τῆς βρασνιζομένη, ἀναπνέει μόνον διὰ σέ καὶ βλέπει σοῦ μόνου τὴν εἰκόνα. Ὄταν τοὺς ἱεροὺς ψαλμοὺς ψάλλωμεν, νομίζω τὴν φωνὴν σου ὅτι ἀκούω ὅταν τὸ θυμίαμα ἢ χεῖρ μου ῥίπτῃ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ πυρὸς, καὶ τὸ νέφος τῶν εὐωδίων του ἀνυψοῦται, σοῦ τὴν εἰκόνα νομίζω ὅτι βλέπω διαπερῶσαν τὴν ἀτμὸν του, καὶ τότε οἱ βραχίονές μου ἐκτείνονται πρὸς τὸ ἀγαπητὸν ἐκεῖνο φάντασμα· ἄτακτοι τότε εἶναι αἱ εὐχαὶ μου, ἀποπλανῶνται καὶ χάνονται. Ὁ δὲ ναὸς ἀνθοστεφής, αἱ δ' ἐορταὶ ἡμῶν καὶ ἅπαντα ἢ πομπή των, ἅπαντα αὕτη ἢ καταπληκτικὴ λατρεία, οὐδὲν πλέον ἔχει πρὸς ἀπάτην μου, οὐδὲν πλέον ὑπάρχει ὅταν πέριξ τῆς ἱερᾶς τραπέζης, ἐνθα μύρια φῶτα λάμπουσιν, ὁ ἄγγελος κύπτη αὐτὸς ὁ ἴδιος μέτωπον εὐσεβές, κατὰ τὴν φοβεράν στιγμὴν τῶν θείων μυστηρίων, ἐν τῷ μέτῳ τῶν στεναγμῶν τῶν ψαλμωδίων καὶ τῶν προσευχῶν, ὅταν τὸ σέβας τὰς καρδίας ἐμπληροῖ ἀπὸ τρόμου ἱεροῦ, καὶ τότε πάλιν ἡ φλεγόμενη καρδία μου ἐσὲ ἐπικαλεῖται καὶ σέ μόνον λατρεύει.

Ἀράμε κατεσπευσμένως πλησίον τῆς Ἐλοΐζης καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι σέ ἀγαπᾷ: Ἀβελάρδε, ἐντὸς τῶν βραχιόνων μου ὑπερισχύεις καὶ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Ναί, ἐλθέ' τόλμησον νὰ τεθῆς μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμοῦ, διαφιλονέικησον πρὸς αὐτὸν τὴν καρδίαν μου. . . καὶ ἡ καρδία αὕτη εἰς σέ μόνον ἀνήκει. Πλὴν τί εἶπον; Ὅχι, σκληρὸν, φύγε μακρὰν τῆς ἐρωμένης σου· φύγε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν παραχώρησον τὴν ψυχορραγοῦσαν Ἐλοΐζαν· φύγε, καὶ τὴν ἀπειρίαν τῶν θαλασσῶν φέρε μεταξὺ ἡμῶν ἄς κατοικήσωμεν τὰς δύο ἅκρας τῆς μεγάλης αὐτῆς οἰκουμένης. Ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Θεοῦ μου, ὅταν ὁ ἔρωσ μου ἐκπνέῃ, φοβοῦμαι ν' ἀναπνεύσω τὸν ἀέρα, ὃν ὁ Ἀβελάρδος ἀναπνέει.

Μὴ ἔλθῃς. ὄχι, ἀγαπητέ μου, ἐγὼ πλέον διὰ σέ δὲν ζῶ. Σοὶ ἀποδίδω τοὺς ὄρκους σου, ἐμὲ πλέον μὴ συλλογίζεσσι. Καὶ σεῖς, προσφιλέσταται τῆς

παρχόρου ψυχῆς μου τέρψεις, χαίρετε! Καὶ σεῖς, γλυκεῖαι πλάνκι ἐρωμένης ἀποπλανηθείσης, χαίρετε! Σὰς ἀφῆνω διὰ παντός, καὶ ἡ καρδία μου τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἔχει· χαῖρε, ἀγαπητέ Ἀβελάρδε, χαῖρε, ἀκριβὲ σύζυγε. . . Χαῖρε, τὸ πᾶν.

Ὡ χάρις φωτεινὴ! ὦ ἐμβριθὴς σοφία! Ἀρετὴ, οὐρανία κόρη, ἱερὰ λήθη τοῦ κόσμου, σεῖς αἰτινες μοὶ ὑπόσχεσθε τέρψεις αἰωνίας, φέρετε τὴν Ἐλοΐζαν εἰς τὸν κόλπον τῶν ἀθανάτων. . . Τώρα θνήσκω, Ἀβελάρδε, ἐλθέ νὰ κλείσῃς τὰ ὄμματά μου· θ' ἀπολέσω τὴν ἀγάπην μου, τοῦ φωτός στερουμένη. Εἰς τὰς τελευταίας δὲ αὐτὰς στιγμὰς, ἐλθέ τοῦλάχιστον νὰ μοι δώσῃς τὸν τελευταῖόν σου ἀσπισμὸν καὶ νὰ λάβῃς τὸν τελευταῖόν μου στεναγμὸν.

Ὄταν δ' ὁ θάνατος σβέσῃ τὴν δαδα τῶν ἡμερῶν σου, ἄς μᾶς ἐνώσωσιν εἰσέτι καὶ ἐντὸς τοῦ ζοφεροῦ μνήματος. Ἐκεῖ ἡ χεῖρ τῶν ἐρώτων ἄς ἐγχαράσῃ τὴν ἱστορίαν ἡμῶν. Ἐκεῖ ὁ ὄδοιπóρος ἐν δάκρυ χύων εἰς τὴν μνήμην μας, ἄς λέγῃ: «Ἠγάπησαν ὑπὲρ τὸ θεὸν ἀλλήλους, ὑπῆρξαν δυστυχεῖς· ἡμεῖς ἄς στενάζωμεν ἐπὶ τοῦ τάφου των καὶ ἄς μὴ ἀγαπήσωμεν ὡς αὐτοί.»

A. I. ΟΛΥΜΠΙΟΣ.

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΙΑΠΩΝΩΝ.

Τοσαῦται εἶπιν αἱ περὶ τῆς θρησκείας τῶν Ἰαπώνων ἀντιφάσεις τῶν διαφόρων συγγραφέων τῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐνασχοληθέντων, ὥστε πολὺ δύσκολος ἀποδοῖται ἢ ἐξακριβώσις τῆς ἀληθείας· τὴν δυσκολίαν ταύτην ἐπαυξάνει ἔτι μᾶλλον καὶ ἡ ἐκ τῆς χώρας ταύτης ἐξοστράκισις τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ αἱ μέγιστα ποιναὶ αἱ εἰς τὸν περὶ θρησκείας τολμήσαντα νὰ ὁμιλήτῃ Ἰάπωνα ἐπιβαλλόμεναι. Οὐχ' ἦπτον ὁμῶς, εἰαὶ λεπτομέρειαι τινὲς εἰς ἃς οἱ διάφοροι συγγραφεῖς συμφωνοῦσι μεταξὺ των, καὶ τὰς ὁποίας θέλομεν ἀναφέρει.

Ἡ ἀρχικὴ ἐθνικὴ θρησκεία τῶν Ἰαπώνων καλεῖται Σιν-σιου ἐκ τοῦ σιν θεός, καὶ σιου πίστις, οἱ δὲ ὁπαδοὶ αὐτῆς καλοῦνται Σίντοος· τὴν παραγωγὴν ταύτην παραδέχονται οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων· ὁ Σιθόλδ ὁμῶς παραδέχεται ὅτι ἡ